

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

DOM
2005-03-02
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
2458-05
Rotel 661

KLAGANDE

Barn- och utbildningsnämnden i Uddevalla kommun

Ombud:

Kristina Olinder
Stadskansliet
Uddevalla kommun
451 81 UDDEVALLA

MOTPART

Datainspektionen
Box 8114
104 20 STOCKHOLM

ÖVERKLAGAT BESLUT

Datainspektionens beslut den 13 januari 2005
Dnr 1601-2004, se bilaga 1

SAKEN

Tillämpning av personuppgiftslagen (1998:204)

YRKANDE

Barn- och utbildningsnämnden i Uddevalla kommun har överklagat Datainspektionens beslut och yrkat att länsrätten skall upphäva beslutet i sin helhet. Till stöd för sin talan har barn- och utbildningsnämnden anfört bl.a. följande. Uddevalla kommun har sedan 1997 använt tallriksautomater i skolmatsalen på gymnasieskolorna där betalande elever identifieras med fingeravläsning. Automaterna infördes sedan det beslutats att avgiftsbelägga skolmåltiderna för gymnasieeleverna. Nämnden har ingen erinran mot den redogörelse Datainspektionen lämnat i ärendet. Datainspektionen bygger sitt beslut på att den registrering som sker i samband med användandet av tallriksautomaterna skulle strida mot de grundläggande kraven i 9 § e) och f) personuppgiftslagen, eftersom uppgifterna skulle kunna inhämtas på

Dok.Id 15335

Postadress Box 17106 104 62 Stockholm	Besöksadress Krukmakargatan 19	Telefon 08-720 90 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	Telefax 08-720 93 00	Expeditionstid måndag – fredag 09:00 - 12:00 12:00 - 15:00
--	--	--	--------------------------------	--

ett mindre integritetskänsligt sätt. Datainspektionen stöder sig vidare på en varning i ett arbetsdokument av den s.k. 29-gruppen för att en ökad användning av biometriska uppgifter skulle medföra en mindre uppmärksamhet hos allmänheten på hur en sådan användning skulle kunna påverka människors vardag. – Mot Datainspektionens beslut vill nämnden anföra följande. Syftet med datalagen var att skydda enskilda mot sådant otillbörligt intrång i den personliga integriteten som kan bli en följd av dataregistrering av personuppgifter. I personuppgiftslagen anges syftet vara att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. De två lagarna har sålunda i princip samma syfte, nämligen att skydda den enskildes personliga integritet. De grundläggande bestämmelserna om skyddet för den enskildes personliga integritet finns i 1 kap. 2 § tredje stycket regeringsformen. Någon i detta avseende väsentlig förändring av beskrivningen av de medborgerliga fri- och rättigheterna har inte skett mellan tillkomsten av datalagen och personuppgiftslagen. – Avgörande i det överklagade ärendet är vad som kan anses vara personlig integritet. Är fingeravläsning, på det sätt som sker i förevarande fall, att anse som ett intrång i den personliga integriteten? Datainspektionen ansåg inte att ett sådant intrång förelåg då frågan prövades år 1997 på kommunens begäran. Ansökan hade då inte kunnat beviljas om ett otillbörligt intrång förelåg. Visserligen kan begreppet personlig integritet förändras över tid. Nämnden har dock svårt att se att en sådan förändring skall ha skett sedan 1997. Snarare har väl samhällsutvecklingen inneburit att människor i allmänhet blivit mer toleranta mot dataregistrering av uppgifter om dem. – I motiveringen till det här överklagade beslutet hänvisas till 29-gruppens rädsla för att medvetenheten skulle minska om de risker rörande dataskydd som barnen skulle kunna utsättas för senare i livet. Enligt nämndens uppfattning kan inte denna allmänna risk mätas in i frågan om fingeravläsningen utgör ett intrång i den personliga integriteten eller inte. Dessutom utgörs den registrerade gruppen inte av små barn utan av ungdomar med en begynnelseålder på 15-16 år. – Nämnden gör gällande att registreringen är adekvat och

relevant för att kunna kontrollera att endast de elever som betalt måltidsavgiften äter i matsalen. En sådan kontroll skulle kunna göras på ett flertal sätt men säkerheten i systemet är viktig. Är systemet inte säkert skulle det kunna medföra att den som inte betalat måltidsavgift tillgodogör sig betalande elevs rätt, genom att förfalska namnteckning, lura/tvinga till sig kod etc. beroende på vilket annat system som skulle kunna vara aktuellt. Det är endast en del av fingeravtrycket som registreras och man kan inte utifrån det registrerade skapa en bild av fingret eller använda det för något annat ändamål än det avsedda. Uppgifterna kan inte skrivas ut. De data som samlas genom avläsningen utgör en datafil på 256 byte, medan ett fullständigt fingeravtryck skulle utgöra en fil om cirka en megabyte. Genom att endast registrera så mycket uppgifter som krävs för att kunna använda systemet har man också begränsat de personuppgifter som lagras till att inte vara fler än behövligt. Nämnden hävdar sålunda att behandlingen av de aktuella uppgifterna är tillåten. – I första hand anser man att något samtycke till registreringen inte behövs eller – om uppgifterna trots allt skulle anses kränka den personliga integriteten – att intresset för nämnden att kunna kontrollera att endast de som erlagt betalning äter i matsalen måste anses väga tyngre än den registrerades intresse av skydd mot sådan kränkning. Uddevalla kommun har 3 679 studerande på gymnasiet per år, varav 3 231 betalar för maten. Måltidsavgiften är 1 750 kr per år. Intäkterna och det stora antal som ändå inte väljer att inta lunch i skolmatsalen berättigar ett säkert och tillförlitligt kontrollsystem. Skolmåltidsavgift förekommer sedan 1997 i Uddevalla kommun. Inför varje läsår får föräldrar eller myndiga elever besluta hurvida de önskar lunchmåltid eller inte under kommande läsår. Om samtycke skulle krävas anser nämnden att då systemet med fingeravläsning är allmänt känt bör samtycke till registrering kunna lämnas samtidigt som terminsavgiften för skolmåltid erläggs. För det fall en elev önskar äta skolmåltid, men inte samtycker till att bli registrerad finns möjlighet att köpa lunchkuponger, kostnad per måltid är då 15 kr.

DOMSKÄL

I 1 § personuppgiftslagen (1998:204) anges att syftet med lagen är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Av 3 § personuppgiftslagen framgår bl.a. att med *personuppgifter* avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet och med *behandling* (av personuppgifter) avses varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring.

Av 9 § personuppgiftslagen framgår de grundläggande kraven på behandling av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige skall bl.a. se till att (- - -)

e) de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen,

f) inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen,

(- - -)

Länsrätten gör följande bedömning.

Föremålet för länsrättens prövning i detta mål är de tallriksautomater med fingeravläsning som Gymnasieskolan i Uddevalla kommun använder sig av. Avläsning görs ej av fullständiga fingeravtryck utan det är 30 mätpunkter av fingeravtrycket som skannas in från elevens finger. Eleven måste därtill slå in sin fyrsiffriga personliga kod för att få ut en tallrik ur automaten.

I likhet med Datainspektionen finner länsrätten att personuppgiftslagen är tillämplig på förevarande automatiserade behandling av personuppgifter i form av partiella fingeravtryck. Frågan i målet är i vilken mån de grundläggande kraven på behandling av personuppgifter i enlighet med personuppgiftslagen är uppfyllda.

Av 9 § e) följer att de personuppgifter som behandlas skall vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen. Enligt 9 § f) får inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Ändamålet med behandlingen av de partiella fingeravtrycken är att identifiera och registrera de elever som får äta den mat som serveras i tre av skolans fyra matsalar för att på så sätt förhindra att obehöriga äter i matsalarna. Länsrätten anser att detta bör kunna tillgodoses på ett enklare och mindre integritetskränkande sätt än genom att partiella fingeravtryck används som identifieringsmetod. De behandlade uppgifterna kan därmed inte anses adekvata, relevanta eller nödvändiga i förhållande till ändamålen med behandlingen. Datainspektionen har alltså haft fog för sitt föreläggande och överklagandet skall därför avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Margit Knutsson

ÅL